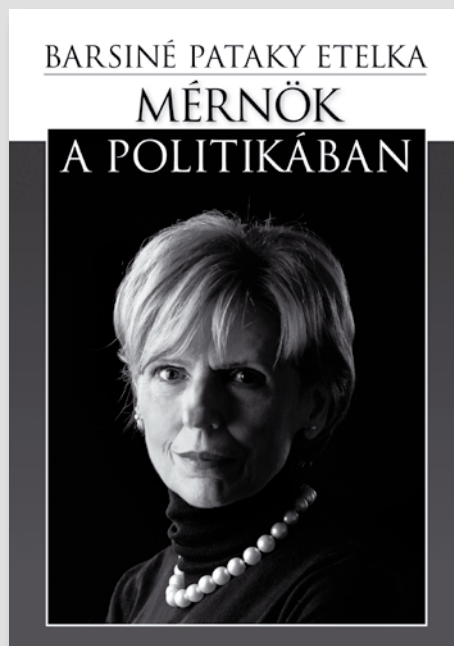

A Duna Stratégia – történelmi lehetőség

– beszélgetés Barsiné Pataky Etelka kormánybiztossal –

... minden nyaramat, egész gyerekkoromat a Duna mellett, Leányfalun töltöttem. Emlékszem, ott ültünk a Duna-parton, a fiúk meg Karinthy Cini vezényletével feleltek a vízben, és mi hol ennek, hol annak drukoltunk, attól függően, hogy ki volt a partnerünk. Nyaranta többször átúsztuk a Dunát, még a tahi nagy örvényt is. Két évvel ezelőtt átúsztuk a Kacsára. Ma már ez sajnos veszélyes lenne – a motorosok miatt. Szóval ismerem és szeretem a Dunát...

– E személyes emlékek felidézésével kezdi a beszélgetést Barsiné Pataky Etelka, aki 2010 nyara óta tölti be a Duna Stratégiáért felelős magyar kormánybiztos posztját. Kiderül azonban, hogy politikai pályáján sem most került először kapcsolatba folyóval, a Duna menti országok közti együttműködés gondolatával. Amikor az életútját bemutató, szép kiállítású, *Mérnök a politikában* című könyvre terelődik a szó, megtudjuk, hogy már európai parlamenti képviselőként sikeresen dolgozott együtt a közlekedési problémák megoldásának területén a baden-württembergi és bajor képviselőkkel, később pedig részt vett az első, úgynevezett „kis ulmi csúcs” előkészítésében. E 2001-es találkozón a két délnémet tartomány, Bajorország és Baden-Württemberg, továbbá Magyarország és Ausztria miniszterelnöke vett részt, Barsiné akkor hazánk bécsi nagykövete volt.

– Mit jelent térségünknek és benne Magyarországnak a Duna Stratégia? Hogyan született az elképzelés? Milyen eredményeket várhatunk tőle? Milyen feladataink és lehetőségeink vannak az együttműködésben?

– E kérdéscsoportra történeti választ is lehetne adni, a gondolat megszületésétől annak feladattervvé való alakításáig, elidőzve a részleteknél, de talán célszerűbb, ha a jövő irányából, a várható eredmény felől közelítünk a témához. *I have a dream...* igen, van egy álmunk, egy jövőképünk, egy víziónk. Olyan eleven, önmagát folyamatosan fejlesztő Duna-térségről, amelyet 14 ország, nyolc EU-tagállam és hat Unión kívüli ország alkot. Egy régió, amelyet becsülnek, amelyet becsülünk, és ahol mindnyájan szívesen és szabadon élünk. Olyan térség, amelyben a Duna zöld útvonal, ahol a vízminőség biztosított, megőrizhető a termé-

szet biológiai sokszínűsége, ahol támogatják a vízi sportokat és a turizmust. Olyan régiót képzelünk, amelyet jól járható közlekedési útvonalak hálóznak be, ahol a hosszú távú gondolkodásra és kereskedelemre nevelnek. Egy régió, ahol a kis- és középvállalkozások elől a belső piacokon valóban elhárulnak az akadályok. Olyan kitartó és önmagát megújító régiót képzelünk, ahol egyensúly van a gazdasági fejlődés és a környezetvédelem között, az újítás és a megőrzés, az integráció és a tradíció között, egyensúly a tisztességes verseny és a társadalmi felelősség között.

Magyarország számára prioritás, hogy a Duna mente élhető környezet legyen. Ez az egyik vezérelvünk, a másik pedig a kis- és középvállalkozások bevonásával az infrastruktúra és az energia kérdésének javítása, magyarul mondva egy fejlődő, gazdagodó régió megteremtése. Ez számunkra azért is fontos,

mert ilyen irányú elképzeléseink beleilleszkednek a hamarosan beinduló Új Széchenyi Tervbe.

– *Hogyan és mi által valósulhat meg ez az elképzelt Duna-régió?*

– A megvalósítás biztosítéka: az összehangolt előrelépés. A Duna Stratégia valójában a már meglévő EU-politikák és eszközök összehangolása a kitzűzött célok érdekében.

– *Ez így túl általánosan hangzik.*

– Amit mondtam, az egy hosszú folyamat summázata, derivátuma. Kezdehettem volna onnan is, hogy a Duna Stratégia elképzeléséhez, a terv megszületéséhez is sok politikai döntés és cselekvés volt szükség. Nyilvánvalóan alapvető szükséglet volt az Unió 2004-es bővítése, hiszen akkor vettek fel az Unióba jó néhány közép-európai országot, köztük Magyarországot, de szükséges volt a 2007-es bővítés, Románia és Bulgária csatlakozása is, Európa újraegyesítésével teremtődött meg ugyanis a feltétele annak, hogy a Duna völgyét a Fekete-erdőtől a Fekete-tengerig összefüggő, homogén régióknak tekinthessük. Egyébként az Európai Bizottság 2009-ben kapta meg a fölkérés az Európai Tanácstól, hogy az akkor már körvonalazódó balti-tengeri együttműködés mintájára készítsen egy makro-régiós stratégiát. A Bizottság a munkáját széleskörű és nyílt konzultációval kezdte, amelynek keretében számtalan kormányzati és nem kormányzati intézményt, NGO-kat, továbbá egyetemeket keresett meg, hogy javaslatokat kérjen. 2010 júliusában lezárult a konzultációs időszak, a beérkezett javaslatok alapján a Bizottság fölvezolta az elképzelt stratégiát és a hozzá tartozó feladatterveket. Magyarország is elkészítette a maga hozzájárulását. Mindennek eredményeként a Duna Stratégia 11 prioritási területre osztotta fel a lehetőségeket és a teendőket. Minden prioritásnak egy-egy uniós tagállam lesz a koordinátora. A Duna Stratégiában

nyolc uniós tagállam vesz részt, tehát nyolcunk között osztjuk fel a 11 területet. Magyarország szempontjából a vízminőség, a környezeti károk, az aszály és az árvíz kérdései lehetnek nagyon fontosak. A vízminőség védelmét, a vízgazdálkodás kérdését szeretnénk Szlovákiával együtt koordinálni, az árvíz–aszály problematikáját és egyéb környezeti károk kérdését pedig Romániával. E tematikába beletartozik minden, ember által okozott katasztrófa, a ciánszennyezés, a kiömlő vörösiszap. Elmondhatjuk, hogy azok a kérdések, amelyek bennünket összekötnek, a valóság által is összekapcsolnak bennünket a szomszédainkkal, s az unió szellemében keresnünk kell az együttműködés lehetőségeit mindenütt, ahol egymásra vagyunk utalva. Az előbb felsorolt problémák és gondok jellegüknél fogva olyanok, hogy azokat nem is lehet egy ország határain belül megoldani. De nagyon sok ilyen kérdés van, az infrastruktúrától az energiabiztonságig. Nincs más út, mint a Duna menti kis és nagy országok összefogása.

Az EU Bizottság prioritásai

- 1) Elérhetőség és mobilitás javítása
- 2) Energiarendszerek integrációja, energia hatékonyság és megújuló energiák használata
- 3) Turizmus és a dunai kultúra elősegítése
- 4) A biodiverzitás, a tájkép, valamint a levegő és talajminőség megőrzése és fenntartása
- 5) Vízminőség fenntartása és javítása
- 6) Természeti és ember okozta kockázatok kezelése
- 7) Tudásalapú társadalom
- 8) Versenyképesség és vállalkozások támogatása az Egységes Piacon
- 9) Az emberben való befektetés
- 10) Intézményi együttműködés
- 11) Biztonság, szervezett bűnözés

Boross Péter miniszterelnökkel 1994 februárjában

– *Hol tartunk most a Duna Stratégia megvalósításában? Mik a tennivalók? Mi a feladatunk az uniós elnökségünk idején?*

– Átadom a 11, már említett prioritási terület listáját. Ez a 11 terület természetesen összefügg egymással. S a Duna Stratégiának van olyan célkitűzése is, hogy a térség egésze váljék versenyképesebbé a nagy, globális gazdasági versenyben. Egy erős, jól működő Közép-Európa, Duna-völgyi együttműködés egész Európát erősíti. Rendkívül fontos, hogy harmonizáljuk, hangoljuk össze intézkedéseinket a Nyugat-Balkánnal és Ukrajnával. A közép-európai együttműködés a közelmúltban is fontos szerepet játszott a délkelet-európai válság megoldásában, és hozzájárult a térség politikai és gazdasági stabilitásához. Az Unió soros elnökeként szeretnénk fontos szerepet játszani a balti-tengeri és a dunai stratégia összekapcsolásának megteremtésében. Lehetne itt az elképzeléseket sorolni, az energiaellátás biztonságáról, az energiahálózat összekapcsolásáról, a folyékonygáz-terminálok építéséről.

– *Elnézést, hogy közbeszólunk: a Duna Stratégia láthatóan magában foglalja az egykori Közép-Európát, Nyugat-Balkánt, bekapcsolja a térségbe Ukrajnát, Bosznia-Hercegovinát. De itt van Lengyelország, amely nagyon nagy, legalábbis a Duna Stratégia országaihoz képest. Több nagy régióra osztható, ahogyan Németország is, és nekünk, az Európai Utas szerkesztőinek, szervezőinek nagyon hiányzik ebből az együttműködésből a térség tradícióinak és kulturális meghatározottságának szempontjából nagyon fontos város és régió: Krakkó és környéke.*

– Köszönöm ezt a közbevetést. Szívemből szólt. Nekünk, magyaroknak igen fontos lenne, már csak

hagyományaink miatt is, hogy Lengyelország egy részét, Krakkót valamilyen módon bevonjuk a terveinkbe. Igaza van, Krakkó hozzátartozik Közép-Európához, a közép-európai együttműködés pedig a Duna Stratégián belül fontos szerepet játszhat. Arra is gondolok, hogy Krakkó bevonásával lehetőség nyílna a két nagy makro-régiós stratégiát, a balti-tengerit és a Duna mentit összekapcsolni. Vagyis ez az összekap-

A magyar külügyminiszter, Martonyi János látogatása St Pöltenben. A képen balról az osztrák nagykövet, Barsiné Pataky Etelka, Martonyi János és Josef Pröll, Alsó Ausztria tartományfőnöke

csolódás nem csak kulturális szempontból jelentene gazdagodást, de lehetőséget nyitna az észak–déli irányú közlekedési folyosók létrehozására is.

– *Milyen gyakorlati feladataink vannak elnökségünk idején a Duna Stratégia megvalósításában? Mikor tekinthetjük sikeresnek az elnökségünket?*

– Ha sikerül összehangolnunk az Uniót alkotó 27 tagállam érdekeit és szavazatait, figyelembe véve a Duna Stratégiában érintett hat nem EU-tagállam érdekeit is. E megállapodási folyamattal párhuzamosan fel akarjuk használni az időt arra, hogy a részt vevő országokkal közösen kialakítsuk a megvalósítás módszertanát. Javaslatokat teszünk, és igyekszünk kidolgozni a legalkalmasabb modelleket a koordinációt és a finanszírozást illetően. A stratégiát terv szerint június 24-én fogadja el az Európai Tanács, és így az első projektek végrehajtása a lengyel elnökség alatt indulhat meg. A stratégia átültetése a gyakorlatba egy új állapot megtanulásának folyamata. Ékes magyarsággal mondván: *learning by doing*. Új tapasztalat és kihívás ez mindannyiunk számára, függetlenül attól, mióta vagyunk az Európa-család tagjai. A stratégia most telik meg tartalommal, most kezdődik a vég-

rehajtás izgalmas, ugyanakkor rengeteg feladattal járó szakasza. A program bátor, ugyanakkor megfontolt.

– *Végezetül hadd tegyünk fel egy nem igazán szakszerű, de fontos kérdést. A Duna Stratégia által eljutunk-e egy élhetőbb, egy kedvesebb „vidékhez”, világhoz?*

– Szóltam már a Dunához kötődő személyes vonzalmamról, és sokat tudnék arról is beszélni, hogy a Duna Stratégiában nem csak gazdasági, infrastrukturális és környezetvédelmi kérdések vannak. Saját tapasztalataimból, utazásaimból tudom azt, mit jelent e térség sokszínűsége, a kultúrák keveredése. Beszélhetnék a Duna menti szőlőkultúráról, a wachau fehér, és a szekszárdi vörös borokról, az osztrák, a szlovák, a délszláv művészetekről, kulináriáról, Gemenc egyedülálló ökológiai világáról. Meggyőződésem, hogy az együttműködés lehetőséget ad arra, hogy megmutassuk a világnak a hidakat, az apátságokat Regensburgtól Bulgáriáig, azt, hogy a sok

A beszélgetésen részt vett az Európai Utas főszerkesztője is

száz év óta itt élő vagy ide vándorló népek, betelepültek és betelepítettek, őshonosak vagy újonnan érkezők milyen gazdag történelmet hoztak létre a 2850 kilométer hosszú folyam mentén. Beszélhetnénk a különféle vallások jelenlétét hirdető templomtornyokról vagy az itt kialakult és egész Európa és a világ szempontjából igen jelentős viselkedés- és munkakultúráról... Fogunk és fognak is minderről beszélni. Meg fogjuk mutatni a kulturális értékeket is. Mert természetesen ez is benne rejlik a Duna Stratégiában.

Komlóssy Ágnes

Barsiné Pataky Etelka

- 1964 okleveles mérnöki diplomát szerzett a Budapesti Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetemen
- 1964-1990 tervező, fejlesztő mérnökként dolgozott a Buvátiban
- 1972-1973 Hamburg város ösztöndíjasaként infrastruktúrával foglalkozott
- 1978-1980 urbanisztikai szakmérnöki másoddiplomát szerzett
- 1987 három hónapot töltött kutatóként a finn otaniemi Műszaki Egyetemen
- 1990-1991 a Mérnöki Kamara alelnöke
- 1990 az önkormányzati választásokon az MDF listavezetője, majd a fővárosi frakció vezetője, a Fővárosi Városfejlesztési Bizottság elnöke.
- 1991 a Közlekedési Hírközlési és Vízügyi Minisztériumban kabinetfőnök
- 1992-1994 az EXPO főbiztosa, a Világkiállítási Tanács elnöke, címzetes államtitkár. Felügyelte az EXPO előkészítési, építési munkáit, a vidéki párhuzamos programokat és a világkiállításához kapcsolódó nemzetközi tevékenységet
- 1994-1998 országgyűlési képviselő, a Pénzügyi és Költségvetési Bizottság, valamint az EU Regionális és Környezetvédelmi Albizottság tagja
- 2000-2003 Magyarország ausztriai nagykövete
- 2004-2009 Európai Parlamenti képviselő
- 2010 júniusától az Európai Unió Duna Stratégiáért felelős kormánybiztosa

